

מאוצרות הפרשה

חשבת שהגבאי לא יודע שנולדה לי בת, ואני צריך באופן כלשהו לידע אותו, אך הנה הוא קורא לי ל"רביעי". את הפסוקים שמופיעים בעליה זו לא בדקתי קודם, מאחר שלא ציפיתי לעליה הזו. "בנים אתם לה' אלוהיכם, לא תתגודדו", קרא בעל הקורא בנעימה. ואני המום, הרגשתי שקבלתי הודעה מפורשת אישית, "ברכת דרך" אוהבת של אב, בעל הרחמים.

חשבון פשוט מציג בפנינו הסבא מקלם: רחמים רבים מציפים אותנו למשמע אסון, ניסיון או קושי מתמשך. חשבנו אי פעם: מי נטע בקרבנו את מידת הרחמים הזו, הממלאת את לבנו עד גדות? הקב"ה! הוא, מקור הרחמים, נטע בתוכנו רחמים רבים. אין מקור אחר לכך. והוא שהעניק לכל אחד מאתנו כלי מלא רחמים. בוודאי ובוודאי יש בידו מעיין רחמים, היכול להנביע רחמים בלב כל ברואי ולהמשיך להשפיע רחמים בלי סוף על הכל. ובכל זאת אנו עדים לניסיון הזה, למגבלה, לסבל ולהתמודדות. אם יש להקב"ה כל כך הרבה רחמים, יותר מאשר לי, מדוע לא מנע את אותו סבל? אותם ייסורים קשים? למה בכל זאת נעשו הדברים אחרת? ברור אפוא, שיש לו יותר ממידת הרחמים שלי, והיותר הזה חייב את ההתנהגות הזו, הסבל הזה כפי שהוא, רחמים יתרים הולידו אותו.

נתאר לעצמנו, את דברי המדרש: הקב"ה ישב עם כל נשמה ונשמה בטרם ירדה לעולם, והראה לה את תוכנית חייה: "אם בצער, אם ברווח, אם משלו, אם משל אחרים, והכל רצו וקבלו". כל נשמה ראתה את תכנית חייה והסכימה לה. כל אחד חתם. הנשמה גבוהה היא ורוצה למלא את תפקידה ומסכימה בכל לב שתוכנית החיים הזו מתאימה בדיוק לתפקידה. הנשמה לא זקוקה לעידוד ולאמונה שהכלים שקיבלה נובעים מרחמים יתרים, לה זה ברור ומתאים, רק גופנו אוהב הנוחות זקוק לפיוסים ולנחמות כדי להתמיד בתפקידו.

ומעשה מסופר על בני זוג שלא היו להם ילדים מספר שנים. הם היו באים ל"אמרי אמת" מדי שנה לבקש את ברכתו, והוא לא ברכם אף פעם. פעם אחת, עוד בימי כהונת אביו, היה ה"בית ישראל" בחוץ. תינה אותו חסיד את צרתו, כתב "הבית ישראל" מספר מילים על פתק, והציע לחסיד להגיש את הפתק הזה לאביו האדמו"ר מיד כשישטח אח בקשתו. עשה החסיד כעצתו. שאלו ה"אמרי אמת": "נו, ואתם מסכימים?" פרש החסיד ידיו לצדדים ואמר: "איני יודע מה היה כתוב בפתק". הראה לו האדמו"ר את הפתק. היו כתובות בו ג' מילים בלבד: "ישאר לך זכר!" נתן החסיד את הסכמתו, והסכימה אף אשתו. לשנה נולדה להם בת. אותה בת גדלה ובגרה והגיעה לפרקה, ואף נולדו לה חמישה ילדים, אך למרבה הצער בגיל 29 חלתה ונפטרה, וההורים נטלו הילדים וגידלום. "זו כוז טרגדיה", אמרה הסבתא שגדלה את הילדים, "אבל אנחנו הסכמנו".

כשאנו יודעים שנשמתנו הסכימה לקבלת התפקיד בתנאים הללו, קל לנו הרבה יותר לעכל את הקושי ואת ההתמודדות. ובכל זאת, כיצד נתמודד? הקב"ה הטביע באדם כוח אדיר, שאיפה שמו. ניתוב הכוח לאפיקים הנכונים יכולה להפוך את האדם למאושר ביותר. הנה מתנדב לו חייל ליחידה קרבית, יחידה עילית, המבצעת פעולות חשאיות ומסוכנות. "זה מסוכן", מזהירים אותו, "אבל אני רוצה", הוא מתעקש. "בכבוד לא תזכה", הפעולות חשאיות הן. "למרות זאת" הוא מתעקש. והנה מגיע רגע גורלי. יש לשלוח מספר חיילים לפעולה נועזת, לביצוע תפקיד אחראי וחשוב עבור הכלל. כל אחד מהיחידה הזו יתחנן בלבו: "הלוואי ובי יבחרו. אם יבחרו בי, אות הוא כי סומכים עלי ובטחים בי". מלך מלכי המלכים נתן לי תפקיד שרק אני יכול להתמודד איתו, ונתן לי כלים לכך. לא כולם זכו. והניסיון הזה - לא במקרה הגיע לפתחי. היום, בעולם הזה, הניסיון והקושי משתקפים בזוכית מגדלת ונראים לנו גדולים מאוד, אך כשנגיע לשמים ונראה כמה פעוט היה המאמץ לעומת הזוכיה, נבין את הרחמים היתרים, נחוש עד כמה בנים אנו לה', לאבא הרוצה בטובתינו. (הרב צולק)

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם (יא, כו-כו)

יש לתמוה מדוע פונה משה לבנ"י בלשון יחיד - 'ראה', הרי הקריאה היא לכל ישראל, כנאמר 'אנכי נתן לפניכם את הברכה אשר תשמעו'.? מיישב הגר"א: משה רבינו בא ללמדנו כלל חשוב, לא יאמר היחיד 'הואיל ורבים הולכים בדרך מסוימת, אצטרף גם אני בעיניים עצומות, ואיני צריך לבדוק טיבה ומהותה של דרך זו', לכן קוראת כאן התורה אל כל יחיד באומרה 'ראה'! עליך מוטלת החובה לבדוק אם טובה הדרך שהולכים הרבים, אם לאו, ולפי תוצאת הבדיקה תבור לך הדרך שתלך בה (עשרת רש"י).

שם. אמר הרה"ק בעל ה"אמרי חיים" מוויזניץ ז"ע - יש אמונה פשוטה, מה שכל יהודי שומע מאביו וקנו, ויש אמונה של "ראיה", של התבוננות והסתכלות שכלית, חקירה, שהסיכון בה רב, כיוודע. וזה שמרמז הכתוב: אמונה בבחינת "ראה", יש בה גם ברכה גם קללה, כי החוקר עלול להסתבך בכפירה, אבל אמונה שכולה ברכה, אין זאת אלא האמונה הפשוטה, בחינת "שמיעה" - "את הברכה אשר תשמעו"... (פנינים)

את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלוהיכם וסרתם מן הדרך (שם)

מדוע בברכה נאמר 'אשר תשמעו' - כבר כאשר תשמעו תקבלו הברכה, ובקללה נאמר 'אם לא תשמעו, ועוד תנאי' - 'וסרתם מהדרך?' מבארים המלבי"ם וה"הפלאה": ידוע שמי שחשב מחשבה טובה, ונאנס ולא עשאה, הקב"ה מצרפה למעשה, לכן בברכה - כבר ברצון לקיים המצוות נותן לו ה' הברכה, לעומת זאת מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ולכן הקללה תגיע רק לאחר שעשה העבירה, דכתיב 'וסרתם מן הדרך' (עשרת רש"י).

בנים אתם לה' אלוהיכם - הסבל בעולמו של הקב"ה -

כאשר אנו חושבים על ילדים מיוחדים או בעלי מוגבלויות שונים, לבנו נכמר. אנו צופים בהם וחושבים: הלוואי והיה ביכולתנו לשנות את המצב, אזי כל החיים היו משתנים. לשם מה?, אנו תוהים. אנו בוודאי היינו עושים הכל כדי למגר כל תופעה של סבל בעולם, לו רק יכולנו, והקב"ה, אין לנו ספק בכך, כל יכול. מדוע הוא נותן לסבל להימשך? הסבר לשאלה אין לנו, אך פיוס ונחמה יש ויש. הקב"ה, מקור הרחמים, מקרבנו לעבודתו באהבה (יד א): "בנים אתם לה' אלוהיכם, לא תתגודדו", שם ממתיק ה"אבן עזרא" בפירושו את הניסיון הקשה, ואומר: "ואחר שתדעו שאתם בנים לה' והוא אוהב אתכם יותר מאב, לכן אל תתגודדו על כל מה שיעשה. כי כל אשר יעשה לטוב הוא, ואם לא תבינוהו כאשר לא יבינו הבנים הקטנים מעשה אביהם, רק יסמכו עליו, כן תעשו גם אתם. כי עם קדוש אתה ואינך כשאר כל הגוים". זוהי אמנם תביעה, אך תביעה שיש בה נחמה ופיוס: "בנים אתם לה' אלוהיכם", והוא אוהבכם ומרחם עליכם כאב רחמן, וכל מה שנעשה עמכם - מתוך רחמים גדולים נעשה.

תקופת זמן לאחר ה"שבעה" על חתן הסטייפלר, שאל תלמיד חכם אחד את בתו של הסטייפלר כיצד אביה, הסטייפלר, נחמה על פטירת בעלה - רבי שאול ברום וצ"ל. היא ענתה לו כך: "אבא ראה ציבור גדול של נשים שבאו לנחם. את רואה", הוא אמר לי, "כל הנשים שיושבות כאן מרחמות עליך, תדעי לך שאבא שבשמים מרחם יותר..." הסבר לא היה בדבריו, אך פיוס ונחמה כן, וגם זוהי צידה הכרחית לדרך. דבר זה סיפר יהודי יקר, כשנולדה בתנו האחרונה, ועלה חשד שהיא לוקה בתסמונת דאון: בשבת עמדתי לעלות לתורה. "הנה", אמרתי לעצמי, "ידוע שהפרשה בה עולים לתורה יש בה רמז לעולה". פתחתי את החומש בפ' השבוע של אותה השבת, פ': "ראה". סברתי, כפי שהיה מקובל אצלנו לכבד מתפללים שנולד להם תינוק, שיעלו אותו ל"שלישי". אילו פסוקים אני מוצא? ענייני עיר נידחת... לא! אולי יש לי קשר לזה, אבל איני מבין את פשרו. הגיעו ל"שלישי", אבל קראו למישהו אחר.

כשרוצה להתקרב הקב"ה – מן השמים יסייעוהו

כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיכֶם מִכָּל שַׁבְּטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וְבֵאתְ שָׁמָּה. (י"ב, ה')

לכאורה עלינו להבין, מדוע נאמר בפסוק: 'לשכנו תדרשו ובאת שמה', הלא מוטב היה לומר: 'ובאת שמה ודרשת את השכינה', שהרי סדר הדברים כך הוא: תחילה אדם נכנס אל הקודש פנימה, ורק אז יכול הוא לדרוש את ה'?

אכן, הדברים יבוארו היטב על פי המעשה הבא: טרם קבע ה'סבא מנובהרדוק, רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, את מקומו בהרבצת תורה לאלפים, היה נוהג להתבודד בינו לבין עצמו במשך תקופה ארוכה. ספון היה בחדרו, הוגה בתלמודו ובספריו. רק בזמני התפילות, הייתה דמותו נראית בבית המדרש המקומי. באותה תקופה עלה ונתעלה במעלות התורה, ומילא את כריסו בש"ס ובפוסקים.

מפעם לפעם היה מגיח ה'סבא' מחדרו, ויוצא לנסיעה עלומה. לא רבים ידעו את מטרת הנסיעה. ליתר דיוק, לא רבים ידעו כלל על עצם הנסיעה. הצורך להרביץ תורה ולהפיצה, בער בעצמותיו כבר אז. מידי פעם היה יוצא לימים מספר לעיירה רחוקה כלשהי כדי לייסד בה ישיבה. הוא היה דואג להושיב בה ראש ישיבה או מגיד שיעור, וכן מנהל שידאג לכל הצרכים. תלמידים מבני המקום היו נקבצים כאבן שואבת אל הישיבה. רבים וטובים חבו את חייהם הרוחניים, לדמות האלמונית שהייתה מגיחה לעולמם לפתע, ונעלמת כעבור ימים אחדים כלעומת שבאה.

ה'סבא' מצידו לא גילה לאיש את מעשיו ודאגתו שלא תשתכח תורה מישראל. הוא הסתיר זאת אף ממקורביו ובני ביתו. הדבר נודע רק שנים מספר לאחר מכן, כאשר עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, נאלץ ה'סבא' ועמו בני ביתו ומקורביו, ליטול את מקל הנדודים, ולגלות לרוסיה הגדולה, כדי להינצל מאימי המלחמה. למרבה הפלא, שמו לב תלמידיו ובני משפחתו כי ה'סבא' בקיא בהליכות וזמני הרכבות, ומתמצא היטב בדרכים הארוכות. רק אז הבינו אל נכון, כי הסבא כבר נסע בעבר בדרכים אלו, וכי מטרת נסיעותיו הייתה בכדי לייסד ישיבות בערים רבות כמו ברדיטשוב, באברויסק, חרקוב ועוד.

באחת מנסיעותיו אלו, הזדמן ה'סבא' לעיירה קטנה, והתאכסן שם באכסניה מקומית. באותה הזדמנות התוודע לשכנו לאכסניה, יהודי נחמד, תושב העיר מוסקבה הגדולה. בערב שבת, תוך כדי ההכנות לשבת מלכתא, שם לב ה'סבא' שאין ברשותו מברשת לנקות את בגדיו לכבוד השבת. שכנו לחדר הציע לו בשמחה את מברשתו שלו, וה'סבא' נענה להצעה בחיוב. לאחר שסיים להשתמש במברשת, ביקש ה'סבא' להשיבה לבעליה, אך אז נודע כי האיש כבר הקדים ופנה ללכת אל בית הכנסת שבעיירה.

קבע ה'סבא' במחשבתו, כי עליו לזכור היטב להחזיר לו את המברשת במוצאי שבת, כדי שחלילה לא יכשל באבק עוון גזל. ואכן, מיד במוצאי שבת, כשחזר רבי יוסף יוזף מבית הכנסת, חיפש אחר המשאיל כדי להשיב לו את המברשת המושאלת, אלא שלמרבה הצער התברר לו, כי הלה כבר ארז את מטלטליו ונסע לו לעירו ומקומו. כך נותרה המברשת בידיו.

ה'סבא' הצטער ביותר. מברשת שאינה שלו נותרה בידו, וכיצד יוכל כעת להשיבה? העניין לא נתן לו מנוח והציק לו בכל אשר פנה. פעם אחר פעם שאל אנשים שונים, בנסותו לברר כיצד יוכל לאתר את בעליה של המברשת, אך ללא הועיל. כמעט בלתי אפשרי היה למצוא יהודי בודד בין מיליוני אזרחים המתגוררים במוסקבה הגדולה. בשנים שלאחר מכן, לא נח ה'סבא' ולא שקט, ולכל מקום שהלך, הלכה המברשת עמו.

שבע שנים לאחר מכן, בעת טלטולי הגלות של ה'סבא' מנובהרדוק ותלמידיו, נזדמנו לנסוע ברכבת רוסית, כשהמברשת הנודעת עדיין מונחת בצדו... במהלך הנסיעה התיישב לצידו אדם, שעל פניו ניכר היה כי הינו יהודי. נכנס עמו ה'סבא' בדברים, והתברר כי מקום מגוריו הינו במוסקבה.

חושיו של ה'סבא' נדרכו. בלב פועם מיהר לשאול: "ושמא מכירים אתם יהודי פלוני?" למרבה השמחה, התברר כי האיש הזה, לא רק שהוא מכיר את אותו משאיל אלמוני, אלא אף מתגורר בשכונתו משכבר הימים. שמחה מלאה את כל ישותו של ה'סבא', שעה שמסר לו את האבדה על מנת שישבינה לבעליה. באותו יום לא היה מאושר ממנו. לתלמידיו הוא חזר וסיפר את סיפור המברשת, בתוספת למוסר ההשכל הנלמד ממנו: אם יהודי יעשה מצידו ככל הניתן כדי להימנע ממכשול ועוון, ולהתקרב לרבוננו של עולם, משמים יתנו לו את הכלים שיוכל להצליח בכך.

למדנו, שעצם הביקוש והרצון להתקרב לקדוש ברוך הוא, היא המפתח להשגת הדבר. רק כאשר האדם עושה מצידו את ההשתדלות – יעזרו לו משמים לממש את שאיפותיו.

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של המשגיח רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל: שכן כוונת הפסוק ללמדנו, שרק אם היהודי דורש אחר השכינה, ומחפש את ההתקרבות לרבוננו של עולם – או אז מובטח לו שהוא אכן יצליח להגיע לשם. זהו שנאמר: 'לשכנו תדרשו' – כאשר תדרשו ותחפש את הדרך לשוב ולהתקרב לקב"ה, אזי יתקיים בך 'ובאת שמה'. (מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

פרטי דין הוצאת אשפה בשבת

שאלה: פח האשפה שבבית המצער מחמת ריחו הרע שמותר להוציאו בשבת מפני היתר גרף של רעי, האם מותר לפוש באמצע ולהניחו, וכן אם מותר למסרו לאחר להוליכו עד האשפה?

תשובה: כשהוציא האשפה מותר לו להוליכו עד האשפה שבשוק כיון שנטלו תחילה בהיתר, אבל אסור להניחו מידו ברחוב העיר, שאז אסור לו ליטלו שנית כדי להוליכו עד האשפה.

ולענין למסרו לאדם אחר כשעדיין נמצא בתוך ביתו מותר, כיון שנמצא במקום שמצער לאחרים ועדיין מותר בטלטול מפני היתר גרף של רעי. אבל כשנמצא ברחוב העיר אסור ליתנו לאחרים, שאם מסרו לאחר חשיב כטלטול חדש, ואסור לאחר ליטלו ממנו כיון שבמקום זה אין ההיתר של גרף של רעי. אבל מותר להעבירו מיד אחד לידו השני, ולא חשיב על ידי זה כטלטול חדש. (הרה"ג ר' נתן גוטליב מ"צ בהעדה החרדית)

חידה שבועית

אנשים ברכו סלי. אזל אל רימי. אני אז פסמ אל (שאר) אמן רז ויש אי צב אאל. מה אני?

תשובה לחידה פר"ש: ממון (רש"י יא,ו). תשובה לחידה: חול מהבור.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת אדרי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות גרשוני – ניכטבורג להולדת הבת הנכדה
 משפחת מייד להולדת הבת **גני הדר-עמישב:** משפחת רוטלוי לאירוסי הבן משפחות כהן קובלסקי – גולדברג יזרל לאירוסי הבת הנכדה
 משפחות יעקובסון – פלדמן לנשואי הבת הנכדה משפחת דה-לאון לאירוסי הבת משפחת ברנדמן לאירוסי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל **a7608833@gmail.com**

